

KOMISJA

DECYZJA KOMISJI

z dnia 12 września 2007 r.

w sprawie pomocy państwa C 54/2006 (ex N 276/2006) planowanej przez Polskę na rzecz Bison Biał SA

(notyfikowana jako dokument nr C(2007) 4145)

(jedynie tekst w języku polskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2008/145/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

wezawszy zainteresowane strony do przedstawienia uwag⁽¹⁾ zgodnie z przywołanymi artykułami,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Dnia 4 maja 2006 r. Polska zgłosiła planowaną pomoc restrukturyzacyjną dla Bison-Biał SA (dalej „BB”).
- (2) Pismem z dnia 13 czerwca 2006 r. Komisja zwróciła się do Polski o przesłanie pewnych brakujących informacji, które polskie władze dostarczyły w dniu 13 lipca 2006 r. Pismem z dnia 29 sierpnia 2006 r. Komisja zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji. Polskie władze udzieliły odpowiedzi w pismach z dnia 18 września, 20 października oraz 3 listopada 2006 r.
- (3) Pismem z dnia 20 grudnia 2006 r. Komisja poinformowała Polskę, że podjęła decyzję o wszczęciu procedury w trybie art. 88 ust. 2 Traktatu WE w związku z pomocą, o której mowa powyżej. Decyzja Komisji o wszczęciu procedury w trybie art. 88 ust. 2 Traktatu WE została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia swoich komentarzy na temat środka pomocy.
- (4) Polskie władze przedstawiły swoje uwagi w piśmie z dnia 23 stycznia 2007 r. Nie otrzymano uwag od stron trzecich.

⁽¹⁾ Dz.U. C 23 z 1.2.2007, str. 20.

⁽²⁾ Zob. przypis 1.

- (5) W dniu 28 marca zostało zorganizowane spotkanie z przedstawicielami polskich władz i BB. Następnie Komisja zwróciła się o przekazanie dodatkowych informacji w piśmie z dnia 17 kwietnia 2007 r. Polskie władze udzieliły odpowiedzi w piśmie z dnia 15 maja 2007 r.

2. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY

2.1. Przedsiębiorstwo

- (6) BB jest dużą spółką produkującą uchwyty do obrabiarek takie jak uchwyty tokarskie, trzpienie, oprawki, tuleje, przyrządy frezarskie oraz oprawki narzędziowe. Została ona utworzona w 1948 r. jako przedsiębiorstwo państwowe. W 1997 r. państwo sprzedało 53 % akcji BB prywatnej spółce Metalexport sp.zo.o., która w 2004 r. zmieniła nazwę na Mex-Holding sp. z o.o. Na koniec 2006 r. Skarb Państwa posiadał 18 % akcji BB; pozostałymi akcjonariuszami były podmioty prywatne. W latach 2000–2006 stan zatrudnienia BB zmniejszył się z 1 680 do 950 pracowników.
- (7) W 2004 r. udział spółki w polskim rynku oprzyrządowania do obrabiarek wynosił 17 %, co odpowiadało jedynie 20 % produkcji BB, ponieważ spółka produkuje głównie na eksport (w 2004 r. 30 % produkcji zostało przeznaczonych na eksport do Stanów Zjednoczonych, 15 % do Włoch, 7 % do krajów Europy Wschodniej włączając Rosję, 5 % do Wielkiej Brytanii). Spółka rozprowadza większość eksportowanych produktów za pośrednictwem spółek należących do grupy Mex-Holding, takich jak Toolmex Corporation (Stany Zjednoczone), Mexpol GmbH (Niemcy), Toolmex Polmach (Zjednoczone Królestwo) lub Italmex S.A. (Włochy).
- (8) Szacunkowy udział BB w rynku europejskim wynosi 1,3 %. W wymiarze geograficznym, rynek produktów wytwarzanych przez BB ma zasięg przynajmniej europejski, a potencjalnie także światowy. Europejski i światowy sektor produkcji oprzyrządowania do obrabiarek, takiego jak produkowane przez BB, charakteryzuje się nadwyżką mocy produkcyjnych.
- (9) Spółka jest zlokalizowana w regionie kwalifikującym się do objęcia pomocą zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu WE.

2.2. Trudności przedsiębiorstwa

- (10) Trudności BB rozpoczęły się w 2001 r., kiedy to spółka odnotowała straty sięgające 24 mln PLN. Jako główne powody trudności finansowych Polska wymienia:
- wzrost wartości złotego względem dolara amerykańskiego (30 % sprzedaży trafia do Stanów Zjednoczonych);
 - trudna sytuacja finansowa w całej grupie kapitałowej i fakt niespłacenia pożyczki w wysokości 16 mln PLN przez spółkę macierzystą;
 - spadek sprzedaży zagranicę w związku ze stagnacją w Stanach Zjednoczonych i Europie Zachodniej po wrześniu 2001 r.
- (11) Okoliczności te w połączeniu z drogimi kredytami na rynku spowodowały poważne problemy z utrzymaniem płynności finansowej. Skutkiem trudności finansowych były zaległości w regulowaniu zobowiązań. W 2002 r. cztery banki zażądały natychmiastowej spłaty kredytów. BB nie było w stanie spłacić bieżących zobowiązań, w tym z tytułu wynagrodzeń, co spowodowało czteromiesięczny przestój zakładu produkcyjnego. W rezultacie sprzedaż spadła o połowę (z 91 mln PLN w 2001 r. do 48 mln PLN w 2002 r.), a rok został zamknięty stratą netto w wysokości 74,8 mln PLN.
- (12) Trudności BB szły w parze z pogarszającą się sytuacją przedsiębiorstwa macierzystego – Mex-Holding Sp. z o.o. W 2002 r. cała grupa odnotowała straty sięgające 75,8 mln PLN. Od tego czasu sytuacja poprawiła się, ale grupa nadal odnotowuje straty, a jej kapitał własny jest ujemny.
- (13) W 2003 r. spółka zmniejszyła straty do 8,5 mln PLN, a w 2004 r. wygenerowała zysk w wysokości 5,1 mln PLN. Według polskich władz było to efektem rozpoczętej w BB restrukturyzacji. W wyniku zastosowania pierwszych środków restrukturyzacyjnych wzrosła sprzedaż, obniżono koszty, a część zadłużenia została umorzona. W konsekwencji, w 2005 i 2006 r. spółka wygenerowała zysk w wysokości odpowiednio 20 mln PLN i 12,5 mln PLN.
- (14) Mimo osiągniętych zysków BB nadal boryka się z trudnościami. Zakumulowane straty z tytułu działalności operacyjnej od 2001 r. doprowadziły do powstania znacznego zadłużenia. W 2004 r. wartość aktywów szacowano na 57 mln PLN, a zadłużenie wynosiło 115,7 mln PLN. Innymi słowy kapitał własny był ujemny. Na koniec 2006 r. kapitał własny nadal był ujemny i wynosił – 26 mln PLN. Przekazana Komisji analiza pokazuje, że bez pomocy spółka zostanie wkrótce postawiona w stan upadłości, gdyż nie będzie w stanie spłacić niektórych natychmiast wymagalnych zobowiązań.
- Restrukturyzacja*
- (15) BB opracowało plan restrukturyzacji na lata 2003–2009. Dotyczy on głównie restrukturyzacji finansowej oraz restrukturyzacji aktywów i zatrudnienia. Restrukturyzacja finansowa, która rozpoczęła się w 2003 r., obejmowała spłatę starych wierzytelności zgodnie z porozumieniami zawartymi z prywatnymi wierzycielami, umorzenie części wierzytelności prywatnych oraz publicznoprawnych, a także spłatę pozostałej części zadłużenia publicznoprawnego ze środków pochodzących z pożyczki, która miała zostać udzielona przez należącą do państwa Agencję Rozwoju Przemysłu (zwaną dalej ARP).
- (16) W 2004 r. spółka podpisała porozumienia dotyczące spłaty zadłużenia wobec banków i swoich pracowników, a także ugodę sądową z innymi wierzycielami prywatnymi.
- (17) Restrukturyzacja operacyjna rozpoczęła się w 2001 r. Spółka przeprowadziła redukcję zatrudnienia z 1 680 pracowników w 2000 r. do 1 144 pracowników w 2001 r. i 925 pracowników w 2005 r. Pod koniec okresu restrukturyzacji planowany poziom zatrudnienia powinien wynosić 800 pracowników. W ten sposób, na koniec okresu restrukturyzacji poziom zatrudnienia zostanie zredukowany o 52 % w porównaniu z rokiem 2000 a o 30 % w porównaniu z 2001 r.
- (18) Jeżeli chodzi o restrukturyzację aktywów, BB planuje sprzedaż zbędnych aktywów, zmianę lokalizacji spółki oraz sprzedaż gruntów, na których obecnie ona się znajduje. Jak wynika z przedłożonej wyceny, wartość rynkowa gruntów wynosi [...] ⁽³⁾ mln PLN. Zgodnie z informacjami przekazanymi pierwotnie przez polskie władze, grunty powinny zostać sprzedane w 2009 r., najpierw jednak wszystkie maszyny i sprzęt muszą zostać przeniesione na nowe miejsce. Ponadto nieruchomości, która ma zostać sprzedana, jest obciążona hipoteką. Po wydaniu przez Komisję decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, Polska poinformowała, że sprzedaż może zostać przesunięta do 2010 r.

⁽³⁾ Informacje poufne.

- (19) W latach 2003–2005, BB zainwestowała 1,4 mln PLN, a inwestycje planowane na lata 2006–2009 wynoszą 14,2 mln PLN. Są to przede wszystkim inwestycje odtworzeniowe, tj. zakup bardziej wydajnych i przyjaznych dla środowiska naturalnego maszyn i urządzeń. Poza tym, plan przewiduje, że znaczne zwiększenie inwestycji nastąpi dopiero po 2009 r. ze względu na skromne obecnie zasoby finansowe. Większość inwestycji zostanie zrealizowana w 2010 r. i będzie powiązana z planowanym przeniesieniem przedsiębiorstwa na nowe miejsce.
- (20) Początkowo Polska sugerowała, że redukcja zatrudnienia oraz zmniejszenie powierzchni produkcyjnej przedsiębiorstwa powinny zostać uznane za środki wystarczające do złagodzenia niepożądanych skutków pomocy. Równocześnie jednak polskie władze potwierdziły, że skutki tych redukcji zostaną zrekompensowane przez planowane inwestycje w bardziej wydajne urządzenia, i w efekcie bieżący poziom zdolności produkcyjnej BB pozostanie niezmienny. Polskie władze twierdziły, że samo utrzymanie zdolności produkcyjnej na obecnym poziomie (zamiast jej podwyższenia) należy uznać za środek wyrównawczy.
- (21) Zgłoszony plan restrukturyzacji zakładał, że koszty restrukturyzacji w latach 2003–2009 wyniosą 138 mln PLN, z czego najistotniejszą pozycję stanowiły koszty restrukturyzacji finansowej wynoszące 122,6 mln PLN. Pozostała kwota 15,6 mln PLN to koszty inwestycji.
- (22) Plan zakłada, że restrukturyzacja finansowa będzie polegała na spłacie zadłużenia wobec banków w wysokości 65,6 mln PLN, na podstawie układu z tymi wierzycielami, spłacie innych prywatnych długów w wysokości 17,5 mln PLN oraz spłacie zadłużenia publicznoprawnego wynoszącego 39,5 mln PLN. Cała kwota planowanej pomocy państwa zostanie przeznaczona na uregulowanie zadłużenia publicznoprawnego. Część kosztów restrukturyzacji będzie finansowana z dochodów pochodzących ze sprzedaży aktywów w następstwie zmiany lokalizacji spółki.

Środki pomocy

- (23) Publiczne wsparcie na restrukturyzację BB opiera się na dwóch aktach prawnych: ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców (dalej zwanej „ustawą z 30 sierpnia 2002 r.”) i ustawie z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy (dalej zwanej „ustawą z 30 października 2002 r.”) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 listopada 2003 r. (dalej zwaną „ustawą z 14 listopada 2003 r.”).
- (24) Ustawa z 30 sierpnia 2002 r. wprowadziła do polskiego systemu prawnego możliwość restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej polegającą na umorzeniu należności. Zainteresowane przedsiębiorstwo musiało złożyć wniosek wraz z planem restrukturyzacyjnym do każdego organu publicznego, którego należności miały podlegać restrukturyzacji (dalej nazywanego „organem restrukturyzacyjnym”). Organ restrukturyzacyjny po stwierdzeniu, że proponowany plan restrukturyzacji może doprowadzić do poprawy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, wydawał tak zwaną decyzję o warunkach restrukturyzacji, w której wymieniał należności objęte restrukturyzacją. Jeśli przedsiębiorstwo wypełniło warunki nałożone wymienioną decyzją, organ restrukturyzacyjny był z mocy prawa zobowiązany do wydania decyzji o umorzeniu należności wskazanych w decyzji o warunkach restrukturyzacji.
- (25) Następnie ustawa z 30 października 2002 r. doprowadziła do centralizacji tego systemu, nadając prezesowi ARP uprawnienia w zakresie wydawania odpowiednika wspomnianej powyżej decyzji o warunkach restrukturyzacji, tak zwanej decyzji o restrukturyzacji (art. 10 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 19). Decyzja o restrukturyzacji zawiera ocenę planu restrukturyzacji oraz rozstrzygnięcie w sprawie restrukturyzacji zobowiązań publicznoprawnych przewidzianych w planie. Właściwe organy restrukturyzacyjne są następnie zobowiązane z mocy prawa do wydania indywidualnych decyzji o umorzeniu zobowiązań publicznoprawnych wymienionych w decyzji o restrukturyzacji.
- (26) Wreszcie ustawa z 14 listopada 2003 r., zmieniająca ustawę z 30 października 2002 r., uzależniła restrukturyzację zobowiązań publicznoprawnych od przeniesienia na rzecz spółki będącej osobą trzecią – operatora (spółki, w której ARP lub Skarb Państwa posiada 100 % udziałów lub akcji), aktywów o wartości równej przynajmniej 25 % łącznej kwoty należności, które mają zostać objęte restrukturyzacją. Wpływy ze sprzedaży tych aktywów przez Operatora miały pokryć przynajmniej część właściwych należności publicznoprawnych, pozostała część należności miała być natomiast umorzona po zakończeniu restrukturyzacji.
- (27) BB złożyła wniosek o restrukturyzację należności publicznoprawnych na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 r. i ustawy z 30 października 2002 r. Łączna, nominalna wartość planowanej pomocy państwa wynosi 31,43 mln PLN⁽⁴⁾ (8,2 mln EUR). Środki te obejmują pożyczkę na preferencyjnych warunkach i umorzenia należności publicznoprawnych. Dokładny opis środków pomocy państwa przedstawiono w tabeli poniżej.

⁽⁴⁾ Polskie władze sugerowały, że w celu obliczenia elementu pomocy w ramach środka, nominalna wartość pomocy powinna być pomniejszona o wartość aktywów, które byłyby przeniesione na operatora w zamian za umorzenie zadłużenia. W istocie przeniesienie tych aktywów stanowi raczej wkład przedsiębiorstwa w restrukturyzację i nie ma wpływu na wartość środka pomocy. Zatem w tym przypadku element pomocy jest równy nominalnej kwocie pomocy.

Tabela 2

Planowana pomoc państwa

(w PLN)

Nr	Organ przyznający pomoc	Forma pomocy	Nominalna kwota pomocy
Pomoc na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 r.			
1.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	933 474,51
2.	ZUS w Bielsku Podlaskim	Umorzenie	113 884,66
3.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	144 934,88
4.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 448 108,90
5.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	519 591,35
6.	II Urząd Skarbowy w Białymstoku	Umorzenie	217 590,00
Łączna kwota pomocy na podstawie ustawy z 30 sierpnia 2002 r.			3 377 584,30 (z odsetkami na dzień 31.12.2005 r. 6 171 774,74)
Pomoc na podstawie ustawy z 30 października 2002 r.			
7.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	3 019 362,90
8.	Burmistrz Miasta Białegostoku	Umorzenie	1 505 534,12
9.	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	Umorzenie	539 650,70
10.	Urząd Skarbowy Białymstoku	Umorzenie	71 516,60
11.	Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Umorzenie	25 064,81
12.	Powiat grajewski	Umorzenie	12 133,80
13.	Powiat kolneński	Umorzenie	17 224,60
14.	Burmistrz Miasta Kolna	Umorzenie	248 648,09
15.	ZUS w Zambrowie	Umorzenie	626 625,15
16.	ZUS w Białymstoku	Umorzenie	398 029,30
Łączna kwota umorzeń na podstawie ustawy z 30 października 2002 r.			6 463 790,07 (z odsetkami na dzień 31.12.2005 r. 9 259 229,92)
17.	Agencja Rozwoju Przemysłu	Pożyczka preferencyjna	16 000 000
Razem			31 431 004,66

3. DECYZJA O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA NA MOCY ART. 88 UST. 2 TRAKTATU WE

- (28) Komisja podjęła decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, gdyż miała wątpliwości, czy pomoc restrukturyzacyjna jest zgodna z regułami wspólnego rynku.
- (29) Po pierwsze, Komisja miała wątpliwości, czy plan restrukturyzacyjny jest w stanie przywrócić spółce długo-

terminową rentowność. Komisja podejrzewała, że zyski odnotowane w latach 2004 i 2005 uzyskano dzięki incydentalnym przysporzeniom (np. zrzeczeniem się wierzytelności) i w związku z tym nie były znakiem rzeczywistej poprawy funkcjonowania spółki. Ponadto plan koncentrował się na uregulowaniu starych wierzytelności, a przewidywane w nim inwestycje nie wystarczyłyby do zagwarantowania konkurencyjnych środków produkcji na koniec okresu restrukturyzacji.

(30) Po drugie, Komisja miała wątpliwości, co do zasadności proponowanych środków wyrównawczych. Spółka planowała redukcję powierzchni zakładu produkcyjnego, ale nie zmniejszyłoby to jego zdolności produkcyjnych. Także poziom zatrudnienia został znacznie zredukowany, ale wydaje się, że było to konieczne dla uzyskania rentowności.

(31) Wreszcie, wydaje się, że nie wszystkie środki wymienione przez polskie władze jako własny wkład przedsiębiorstwa, mogłyby zostać uznane za taki wkład w rozumieniu wytycznych. Dlatego nie było jasne, czy rzeczywisty wkład własny byłby wystarczająco duży, tj. czy pomoc była ograniczona do niezbędnego minimum.

4. UWAGI POLSKI

(32) Po wydaniu przez Komisję decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie planowanej pomocy dla BB, polskie władze przekazały szczegółowe informacje dotyczące strategii przedsiębiorstwa.

(33) Polskie władze wyjaśniły, że jeżeli chodzi o działalność produkcyjną spółki w Białymstoku, jest ona zlokalizowana w dwóch zakładach, z których jeden znajduje się w centrum Białegostoku (nieruchomość przy ul. [...]). BB planuje sprzedaż tej nieruchomości oraz przeniesienie produkcji do drugiego zakładu lub zakup trzeciej nieruchomości i przeniesienie tam całej działalności produkcyjnej oraz sprzedaż obu posiadanych obecnie działek. Zgodnie z przekazanymi prognozami, BB planuje inwestycje w wysokości [...] mln PLN w 2010 r., po sprzedaniu nieruchomości przy ulicy [...]. Jeżeli spółka zdecyduje się na sprzedaż obu nieruchomości i przeniesienie produkcji na nowe miejsce, wartość inwestycji będzie jeszcze wyższa.

(34) Polskie władze potwierdziły, że główne działania modernizacyjne w spółce mają zostać przeprowadzone w 2010 r., po zmianie lokalizacji przedsiębiorstwa. W latach 2010–2014 BB planuje inwestycje w wysokości 43 mln PLN, z czego inwestycje w wysokości [...] mln PLN powinny zostać zrealizowane do końca 2010 r., kiedy to ma nastąpić zmiana lokalizacji.

(35) Polskie władze wskazały, że inwestycje planowane na lata 2010–2014 mają na celu unowocześnienie systemu zarządzania projektowaniem oraz wytwarzaniem wyrobów w przedsiębiorstwie, automatyzację procesu montażowego uchwytów standardowych, poprawę jakości produkowanych wyrobów, optymalizację procesów technologicznych, procesów obróbki cieplnej i chemicznej produkowanych wyrobów oraz rozwój

metod kontroli i pomiarów. Polskie władze potwierdziły ponadto, że zmiana lokalizacji oraz następujące po niej inwestycje stanowią realizację długoterminowej strategii przedsiębiorstwa.

(36) Jeżeli chodzi o konieczność uniknięcia niepotrzebnego zakłócania konkurencji, polskie władze oraz spółka zaproponowały trzy alternatywne warianty środków wyrównawczych możliwych do realizacji przez spółkę:

a) ograniczenie zdolności produkcyjnych BB poprzez zmniejszenie o 5 % ilości produkowanych wyrobów w stosunku do zakładanych zdolności produkcyjnych BB w przyszłości, lub

b) ograniczenie zdolności produkcyjnych poprzez sprzedaż 5 % posiadanych przez BB obrabiarek, lub

c) ograniczenie zdolności produkcyjnych poprzez sprzedaż oddziału produkcyjnego BB w [...], który w 2006 r. miał 13 % udział w obrotach BB, przynosząc zysk w wysokości 1,2 mln PLN.

(37) Realizacja trzeciego wariantu, tj. sprzedaż oddziału produkcyjnego w [...] prowadziłaby do zawężenia asortymentu produkowanych przez BB wyrobów o 46 % oraz zmniejszenia liczby obrabiarek o 12 %. Tym niemniej oddział produkcyjny w [...] jest obciążony częścią zadłużenia; restrukturyzacja tego zadłużenia ma zostać sfinansowana przy pomocy zgłoszonej pomocy państwa. Ponadto aktywa oddziału w [...] są obciążone hipoteką lub stanowią zabezpieczenie spłaty wierzytelności handlowych BB. Tak więc władze polskie twierdzą, że najpierw powinien zostać rozwiązany problem zadłużenia oddziału w [...], a dopiero później, tj. najwcześniej w 2009 r., oddział ten mógłby zostać sprzedany. BB zobowiązało się do podjęcia wszystkich niezbędnych kroków w celu zakończenia sprzedaży do końca 2009 r., jeżeli Komisja zdecyduje, że byłby to odpowiedni środek wyrównawczy.

(38) Jeżeli chodzi o finansowanie procesu restrukturyzacji, polskie władze wyjaśniły, że biorąc pod uwagę wzrost cen nieruchomości w regionie w ostatnim czasie oraz położenie działki przeznaczonej do sprzedaży (centrum Białegostoku), spodziewany dochód z jej sprzedaży wynosi [...] mln PLN. Ponadto szacunkowy dochód ze sprzedaży oddziału produkcyjnego w [...] wyniesie [...] mln PLN. Wreszcie, zgodnie z podstawą prawną planowanej pomocy państwa, BB jest zobowiązane do przeniesienia na podmiot publiczny (operatora) aktywów o wartości 2,795 mln PLN w zamian za umorzenie długów.

5. OCENA ŚRODKÓW POMOCY

5.1. Pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE

- (39) Artykuł 87 ust. 1 Traktatu WE stanowi, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów i wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.
- (40) Zarówno planowane umorzenie zadłużenia publicznoprawnego, włącznie z narosłymi odsetkami, jak i pożyczka od agencji państwowej wiążą się z użyciem zasobów państwowych. Poza tym zastosowanie takich rozwiązań przynosi spółce korzyści, zmniejszając ponoszone przez nią koszty. Jeśli chodzi o drugi środek, należy w szczególności zauważyć, że BB jako spółka borykająca się z trudnościami, której zobowiązania znacznie przewyższają aktywa, nie uzyskałaby tego rodzaju finansowania w warunkach rynkowych. Cała kwota pożyczki może zatem zostać uznana za element pomocy.
- (41) Wydane już decyzje o restrukturyzacji obiecujące umorzenie zobowiązań publicznoprawnych i zawieszenie egzekucji spłaty zadłużenia także mogą stanowić rodzaj pomocy. Komisja uważa jednak, że w tym przypadku element pomocy związany z takimi „odroczeniami” został uwzględniony w zgłoszonej pomocy, tj. w kwocie odsetek, które były naliczane w czasie całego tego okresu i zostały dodane do kwoty zobowiązań, które mają zostać umorzone.
- (42) Uchwyty do narzędzi metalowych produkowane przez BB są sprzedawane na rynku WE. Ponadto BB konkuruje z producentami z WE na rynkach pozawspólnotowych. W związku z tym wynikające z pomocy państwa wzmocnienie pozycji BB może mieć wpływ na konkurencję w WE, co oznacza, że kryterium dotyczące wpływu na handel wewnątrzspółnotowy zostało spełnione.
- (43) Dlatego wyżej wspomniane środki uznaje się za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

5.2. Wyłączenia na podstawie art. 87 ust. 2 i 3 Traktatu WE

- (44) W niniejszym przypadku nie mają zastosowania wyłączenia przewidziane w art. 87 ust. 2 Traktatu WE. W przypadku wyłączeń na mocy art. 87 ust. 3 Traktatu WE – z uwagi na to, że podstawowy cel pomocy dotyczy przywrócenia zagrożonemu przedsiębiorstwu jego długoterminowej rentowności – można zastosować jedynie wyłączenie zapisane w art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, który zezwala na pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmienia ona warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Z tego

względem pomocy można uznać za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu WE, jeżeli spełnione są warunki zawarte w Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽⁵⁾ (zwanych dalej „Wytycznymi”).

5.3. Kwalifikowalność przedsiębiorstwa do pomocy

- (45) Zgodnie z Wytycznymi za zagrożone przedsiębiorstwo uznaje się przedsiębiorstwo, które nie jest w stanie odzyskać dobrej kondycji ekonomicznej przy pomocy zasobów własnych ani poprzez uzyskanie niezbędnych środków od akcjonariuszy lub dzięki pozyskaniu kapitału dłużnego i które bez interwencji władz publicznych prawie na pewno zniknie z rynku. Wytyczne te wymieniają również niektóre typowe oznaki świadczące o tym, że przedsiębiorstwo znajduje się w trudnej sytuacji, np. rosące zadłużenie, zmniejszająca się lub zerowa wartość aktywów netto. Zgodnie z pkt 13 Wytycznych, przedsiębiorstwo należące do większej grupy kapitałowej nie kwalifikuje się w normalnych warunkach do pomocy na restrukturyzację, z wyjątkiem sytuacji, w której można wykazać, że trudności przedsiębiorstwa wynikają z jego indywidualnej sytuacji i nie są wynikiem arbitralnego rozłożenia kosztów w ramach grupy oraz że te trudności są zbyt poważne, by mogły zostać przewyżczone przez samą grupę.
- (46) BB należy uznać za przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu Wytycznych. Jego kapitał własny jest ujemny. Spółka spłaca stare zadłużenie wobec prywatnych wierzycieli zgodnie z podpisanymi porozumieniami (ostatnie raty zostaną zapłacone w 2009 r.). Jeśli spółka nie ureguluje zadłużenia publicznoprawnego (poprzez jego spłatę lub uzyskanie umorzenia), stanie się ono natychmiastowo wymagalne. Egzekucja tego zadłużenia uniemożliwi spłatę rat wobec wierzycieli prywatnych, a spółka najprawdopodobniej zostanie postawiona w stan upadłości. BB nie może uzyskać kapitału dłużnego na warunkach rynkowych w celu spłacenia zadłużenia publicznoprawnego, ponieważ jego sytuacja finansowa jest bardzo słaba, a wszystkie aktywa przedsiębiorstwa zostały już obciążone.
- (47) Fakt, że spółka osiąga zyski nie wpływa na ocenę jej kwalifikowalności do otrzymania pomocy, gdyż jej kapitał własny jest nadal ujemny. Ponadto należy zauważyć, że zysk mógł zostać wypracowany jedynie dlatego, że władze publiczne przez wzgląd na planowane umorzenie zadłużenia zawiesiły jego egzekucję.
- (48) Spółka macierzysta BB także boryka się z trudnościami i przynosi straty, a jej zadłużenie narasta, dlatego nie może rozwiązać problemów BB. Trudności spółki macierzystej zaczęły się krótko po 2000 r. W tym kontekście fakt, że spółka macierzysta nie spłaciła pożyczki udzielonej przez BB, co stało się jedną z przyczyn trudności tej ostatniej, należy uznać za dowód rzeczywistych trudności finansowych spółki-matki. Nie był to sposób na zwiększenie zysków części grupy lub świadomego pogłębiania trudności BB.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, str. 2.

5.4. Przywrócenie rentowności

- (49) W decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja wyraziła wątpliwości co do restrukturyzacji, wskazując, że ma ona przede wszystkim charakter finansowy i nie uwzględnia w dostateczny sposób aspektów związanych z restrukturyzacją przemysłową. Po wydaniu decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego polskie władze przekazały dodatkowe informacje i rozwiały powyższe wątpliwości Komisji w zakresie dotyczącym możliwości przywrócenia rentowności.
- (50) Na podstawie szczegółowej analizy sprawozdań finansowych BB można zauważyć rzeczywistą poprawę funkcjonowania spółki od 2004–2005 r., przy czym zdarzenia o charakterze incydentalnym miały na tę poprawę jedynie ograniczony wpływ. Zdarzenia takie, np. umorzenie zadłużenia, dodatkowo poprawiły wyniki spółki, lecz głównym źródłem zysków BB jest działalność operacyjna.
- (51) Przedłożona analiza restrukturyzacji produktów pokazuje, że spółka coraz bardziej koncentruje się na produkcji wyrobów o większej wartości dodanej (w 2001 r. BB wyprodukował 709 000 sztuk, a obrót wyniósł 84,9 mln PLN, natomiast w 2006 r. BB wyprodukował 377 000 sztuk, a obrót wyniósł 93,8 mln PLN).
- (52) Wartość inwestycji planowanych na lata 2003–2009 wynosi 14,75 mln PLN. W istocie spółka planuje realizację programu dodatkowych znaczących inwestycji w 2010 r. w wysokości [...] mln PLN, który jest powiązany z planowaną zmianą lokalizacji zakładu. Komisja uważa, że dopiero realizacja drugiej części programu inwestycyjnego zapewni przywrócenie długoterminowej rentowności spółki.
- (53) Z tego powodu oraz biorąc pod uwagę fakt, że sprzedaż nieruchomości konieczna do sfinansowania inwestycji zostanie przesunięta na 2010 r., Komisja jest zdania, że okres restrukturyzacji powinien zostać przedłużony do końca 2010 r., a inwestycje przewidziane przez spółkę na 2010 r. powinny stanowić element działań restrukturyzacyjnych. W rezultacie wysokość inwestycji w latach 2003–2010 wyniosłaby [...] mln PLN (14,75 mln PLN + [...] mln PLN), co stanowi kwotę znacznie wyższą niż pierwotnie planowana kwota 15,6 mln PLN.
- (54) Komisja zwraca uwagę na fakt, że nie można obecnie obliczyć stopy zwrotu z kapitału własnego BB, gdyż jej kapitał jest nadal negatywny. Kapitał ten będzie do 2010 r. stopniowo odtwarzany. Dane na 2011 r. mogą służyć jako wartości o charakterze długoterminowym. W tym roku stopa zwrotu z kapitału wyniesie 9 % (zysk netto w wysokości 4 mln PLN z kapitału własnego o wysokości 44 mln PLN). Nie jest to poziom bardzo

wysoki, ale Komisja zauważa, że BB prowadzi działalność na rynku, na którym istnieje duża konkurencja z producentami z Azji, a marże są ograniczone, tak więc poziom ten wydaje się uzasadniony.

- (55) Na podstawie powyższych elementów Komisja uznaje, że realizacja planu restrukturyzacji doprowadzi do przywrócenia rentowności pod warunkiem, że restrukturyzacja obejmie realizację inwestycji zaplanowanych na 2010 r. a okres restrukturyzacji zostanie przedłużony do końca 2010 r.

5.5. Unikanie nadmiernego zakłócania konkurencji

- (56) Po wydaniu przez Komisję decyzji na mocy art. 88 ust. 2 Traktatu WE, polskie władze zaproponowały trzy alternatywne środki wyrównawcze, które mogłyby zostać wdrożone przez BB.
- (57) Jeżeli chodzi o pierwszą propozycję, tj. zmniejszenie o 5 % ilości produkowanych wyrobów, Komisja zauważa, że BB w sposób naturalny zmierza w kierunku produkcji mniejszej ilości wyrobów, ale o większej wartości dodanej. Tak więc Komisja uważa, że ten środek może faktycznie nie mieć wpływu na działalność spółki i w związku z tym nie zapewnia zmniejszenia zakresu obecności BB na rynku.
- (58) Druga opcja przewiduje sprzedaż 5 % maszyn spółki. Biorąc pod uwagę fakt, że BB planuje przeprowadzenie programu znaczącej modernizacji, który przewiduje zakup nowych bardziej wydajnych maszyn, Komisja nie uważa tej opcji za rzeczywisty środek wyrównawczy, gdyż zdolności produkcyjne sprzedanych maszyn mogą zostać odpowiednio zrekompensowane przez wyższe zdolności produkcyjne nowych urządzeń.
- (59) W związku z powyższym Komisja uważa, że te dwie opcje nie zapewniają ograniczenia niepożądanych skutków pomocy dla konkurencji.
- (60) Trzecia opcja polega na sprzedaży przez Spółkę oddziału produkcyjnego w [...]. Sprzedaż ta zmniejszyłaby asortyment BB o 46 %, obrót o 13 % a liczbę obrabiarek o 12 %. Opcja ta obejmuje zatem swoim zakresem rozwiązania przewidziane w dwóch pierwszych wariantach plus dodatkowe elementy. Ponadto w momencie wystawienia zakładu produkcyjnego w [...] na sprzedaż, potencjalni konkurenci spółki będą mieli możliwość przejęcia zorganizowanej części zdolności produkcyjnych BB, co może złagodzić negatywne skutki pomocy. Wreszcie, oddział produkcyjny w [...] przynosi dochody, np. w 2006 r. wypracował zysk w wysokości 1,2 mln PLN, tak więc jego sprzedaż nie jest konieczna ze względów restrukturyzacyjnych.

(61) W związku z powyższym Komisja uważa, że sprzedaż oddziału w [...] stanowi właściwy i wystarczający środek wyrównawczy.

restrukturyzacyjnego inwestycji przewidzianych na ten rok, inwestycje te muszą zostać uwzględnione w wykazie kosztów restrukturyzacyjnych.

5.6. Ograniczenie pomocy do minimum

(62) W punkcie 45 decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja wyraziła wątpliwości, czy planowana spłata niektórych zobowiązań w okresie restrukturyzacji⁽⁶⁾ może zostać zaliczona do kosztów restrukturyzacji. Wątpliwości te nie zostały rozwiązane. Komisja odnotowuje, że pozyskanie tego kapitału dłużnego było elementem normalnego finansowania działalności operacyjnej spółki oraz że spłata może być dokonana ze środków posiadanych przez spółkę.

(64) W pkt 46 i 47 decyzji o wszczęciu postępowania, Komisja wyraziła wątpliwości, czy niektóre środki zgłoszone przez Polskę mogą zostać uznane za wkład beneficjenta zgodnie z pkt 43 i 44 wytycznych. Wątpliwości te nie zostały rozwiązane. Dlatego też w dalszej analizie środki te nie będą uznawane za wkład własny beneficjenta.

(63) Natomiast w następstwie przedłużenia okresu restrukturyzacyjnego do 2010 r. w celu włączenia do okresu

(65) W rezultacie wykaz kosztów restrukturyzacyjnych, wkładu beneficjenta i pomocy państwa wygląda następująco:

(w tys. PLN)

	2003–2009	2010	2003–2010
Koszty restrukturyzacji			
Restrukturyzacja zadłużenia publicznoprawnego	31 431		31 431
Inwestycje	14 754	[...]	[...]
Razem	46 185	[...]	[...]
Wkład własny			
Sprzedaż aktywów (nieruchomość przy ul. [...])		[...]	[...]
Przeniesienie aktywów	2 795		2 795
Sprzedaż oddziału produkcyjnego w [...]	[...]		[...]
Razem	[...]	[...]	[...]
Pomoc państwa	31 431		31 431
Wkład własny/koszty restrukturyzacji 50,4 %			

(66) Wkład własny BB na pokrycie ogólnych kosztów restrukturyzacji wynosi zatem 50,4 %, czyli kształtuje się na poziomie zgodnym z pkt 44 wytycznych w sprawie pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw.

spółki ponownie stała się dochodowa. Jej rentowność jest jednak zagrożona ze względu na kwotę natychmiast wymagalnych wierzytelności. W tym kontekście fakt, że połowa pomocy jest przyznawana w formie pożyczki, przyczynia się do zapewnienia, że pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum. Pożyczka bowiem daje BB natychmiastowe środki na spłatę zaległych wierzytelności. Jednocześnie BB będzie musiał spłacić ten kredyt w przyszłości. Będzie to możliwe dzięki regularnym zyskom i zapewni, że spółka nie będzie gromadziła nadwyżki pieniędzy w rozumieniu Wytycznych.

(67) Pkt 45 wytycznych stanowi „Aby ograniczyć efekt zakłócający, kwota pomocy lub forma, w której pomoc jest przyznana, nie mogą stanowić dla przedsiębiorstwa nadwyżki pieniędzy”. Komisja odnotowuje, że działalność

(68) W związku z tym Komisja jest zdania, że pomoc została ograniczona do niezbędnego minimum.

⁽⁶⁾ Zobacz tabelę 1 w decyzji o wszczęciu postępowania.

6. WNIOSEK

(69) Komisja stwierdza, że zgłoszona pomoc państwa na rzecz Bison Biał może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, o ile spełnione zostaną nałożone warunki,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Zgłoszone przez Polskę środki pomocy państwa w wysokości 31,43 mln PLN na rzecz Bison Biał, są zgodne ze wspólnym rynkiem, z zastrzeżeniem obowiązków i warunków określonych w art. 2.

Artykuł 2

1. Okres restrukturyzacji zostaje przedłużony do końca 2010 r., a plan restrukturyzacji musi zostać w pełni zrealizowany.

2. Nieruchomość przy ul. [...] zostanie sprzedana do końca 2010 r.

3. Inwestycje w wysokości przynajmniej 41,61 mln PLN zostaną zrealizowane do końca okresu restrukturyzacji, tj. do końca 2010 r.

4. Oddział produkcyjny w [...] zostanie do końca 2009 r. sprzedany nabywcy niezależnemu od BB. W czasie poprzedzającym sprzedaż polskie władze muszą zapewnić prawidłowe prowadzenie działalności gospodarczej przez oddział produkcyjny w [...], zaopatrzenie tego oddziału w środki potrzebne do normalnego rozwoju oraz zapewnić, że beneficjent pomocy nie podejmie żadnych środków mających na celu umyślne obniżenie wartości oddziału, w szczególności poprzez przeniesienie do innych zakładów spółki Bison Biał wartości niematerialnych i prawnych, pracowników, klientów lub potencjału w zakresie sprzedaży.

Artykuł 3

Polskie władze będą przekazywały półroczne sprawozdania na temat postępu procesu restrukturyzacyjnego.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rzeczypospolitej Polskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 12 września 2007 r.

W imieniu Komisji
Neelie KROES
Członek Komisji